

الإعجاز القرآنی (محمد المغنی)

کتاب حاضر نوشته رجاء بنت محمد عودة بوده و موضوع آن اعجاز قرآن کریم می باشد.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی اجمالی
- ۲ - هدف نویسنده
- ۳ - ساختار کتاب
- ۴ - نسخه شناسی
- ۵ - پانویس
- ۶ - منبع

معرفی اجمالی

یکی از مهمترین و شاید مؤثرترین نظریه‌ها در تاریخ بحث از اعجاز قرآن، «نظم» قرآن کریم است که بطور مشخص عمرو بن جاحظ، ادیب و متکلم معتزلی از نخستین تبیین کنندگان آن به شمار می‌رود. اساس این نظریه مبنی بر اینست که برخلاف نظریه «صرفه»، قرآن خود کلامی اعجاز‌آمیز است و از همین رو کسی را توان آوردن نظیر آن نیست. در این نظریه مانع و صارف معاندان از آوردن همانند قرآن، صفتی خاص در خود قرآن، و در واقع نظم خاص موجود در کلام آن دانسته شده است. یکی از آثار که اخیراً در این زمینه نگارش یافته است کتاب «الاعجاز القرآنی و اثره علی مقاصد التنزیل الحکیم» نوشته «دکتر رجاء بنت محمد عودة» می‌باشد که به شکلی روان و مختصر به بررسی این وجه از وجوه اعجاز قرآن کریم پرداخته است.

هدف نویسنده

آن چه در این کتاب مورد نظر نویسنده است همانا آشکار ساختن ارتباط موجود بین نظم موجود در قرآن کریم با مقاصد تشریح است. مؤلف بدین منظور اعجاز قرآن از جهت نظم را در چهار زمینه مورد بررسی قرار می‌دهد: ۱- در عموم سیاق آیات ۲- در یک آیه به تنهایی ۳- در تک واژه‌های قرآنی ۴- در مورد حروفی که در قرآن به کار رفته است. وی در توضیح این چهار مرحله به آیات شریفه قرآن و نیز معیارها و قوانین لغوی استنشهاد و استدلال نموده و بدین وسیله ارتباط بین اعجاز نظم و اعجاز تشریح را مورد تأکید قرار می‌دهد. مؤلف در هر یک از زمینه‌های چهارگانه فوق اعجاز نظم را از جهت لغوی، صرفی و بلاغی مورد بررسی قرار می‌دهد. به اعتقاد نویسنده فهم عمیق کتاب الهی در گرو فهم و شناخت دقیق وظیفه دلالتی جزئی‌ترین تعبیر به کار رفته در قرآن کریم می‌باشد. زیرا چه بسا جایگزینی حتی حرفی به جای حروف به کار گرفته شده در این کتاب آسمانی، ما را از نیل به مقصود شارع باز دارد.

ساختار کتاب

مؤلف در ابتدا چکیده‌ای از مطالب کتاب را به دو زبان عربی و انگلیسی یادآور می‌شود و سپس به بیان مقدمه‌ای در باب اعجاز بیانی قرآن پرداخته و پس از آن وارد مباحث اصلی کتاب می‌شود. محتوای کتاب در چهار بخش اصلی ذیل گنجانده شده است: الاعجاز فی السياق القرآنی^[۱]، الاعجاز فی الآیة الواحدة^[۲]، الاعجاز فی المفردة القرآنیة^[۳]، الاعجاز فی الاستخدام الحرفی^[۴]. هر یک از این بخش‌های چهار گانه خود مشتمل بر سه قسمت: خصائص لغویة، خصائص صرفیة، خصائص بلاغیة می‌باشد. در پایان کتاب نیز خاتمه، فهرست مصادر و مراجع و نیز فهرست مطالب کتاب آمده است.

نسخه شناسی

این کتاب به قلم دکتر رجاء بنت محمد عودة، استادیار لغت و ادبیات عرب در دانشکده ادبیات دانشگاه ملک سعود نگاشته شده و در قطع رقعی با جلد شومیز در ۹۶ صفحه برای اولین بار در سال ۱۴۲۴ هجری از سوی «مکتبه العیبکان» ریاض به چاپ رسیده است.^[۵]

پانویس

۱. ↑ الإعجاز القرآنی و أثره علی مقاصد التنزیل، رجاء بنت عودة، ص ۱۷.
۲. ↑ الإعجاز القرآنی و أثره علی مقاصد التنزیل، رجاء بنت عودة، ص ۲۵.
۳. ↑ الإعجاز القرآنی و أثره علی مقاصد التنزیل، رجاء بنت عودة، ص ۵۵.
۴. ↑ الإعجاز القرآنی و أثره علی مقاصد التنزیل، رجاء بنت عودة، ص ۶۷.
۵. ↑ دائرة المعارف بزرگ اسلامی، جنهم، ص ۲۴۲.

